

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2009. gada 19. maijā *

Lieta C-538/07

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2007. gada 14. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2007. gada 3. decembrī, tiesvedībā

Assitur Srl

pret

Camera di Commercio, Industria, Artigianato e Agricoltura di Milano,

piedaloties

SDA Express Courier SpA,

* Tiesvedības valoda — itāļu.

Poste Italiane SpA.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), Dž. Arestis [*G. Arestis*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*],

ģenerālvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 4. decembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Assitur Srl* vārdā — S. Kvadrīo [*S. Quadrio*], *avvocato*,

— *Camera di Commercio Industria, Artigianato e Agricoltura di Milano* vārdā — M. Basāni [*M. Bassani*], *avvocato*,

— *SDA Express Courier SpA* vārdā — A. Vallefūoko [*A. Vallefuooco*] un V. Vallefūoko [*V. Vallefuooco*], *avvocati*,

- *Poste Italiane SpA* vārdā — A. Fratīni [*A. Fratini*], *avvocatessa*,

- Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz Dž. Fjengo [*G. Fiengo*], *avvocato dello Stato*,

- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — D. Kukovecs [*D. Kukovec*] un D. Rekja [*D. Recchia*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2009. gada 10. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvas 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu [pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību] piešķiršanai (OV L 209, 1. lpp.) 29. panta pirmo daļu, kā arī Kopienu tiesību vispārējos principus publiskā iepirkuma jomā.

- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Assitur Srl* (turpmāk tekstā — “*Assitur*”) un *Camera di Commercio, Industria, Artigianato e Agricoltura di Milano* (Milānas Tirdzniecības, rūpniecības, amatniecības un lauksaimniecības kamera) jautājumā par to, vai ar minētajiem noteikumiem un principiem ir saderīgs tāds valsts tiesiskais regulējums, kas aizliedz vienā un tajā pašā līguma piešķiršanas

procedūrā kā konkurentēm piedalīties sabiedrībām, kuru starpā ir kontroles attiecības vai vienai no šīm sabiedrībām ir būtiska ietekme pār otru sabiedrību.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienų tiesiskais regulējums

- 3 Direktīvas 92/50 29. panta, kas ietilpst 2. nodaļā ar nosaukumu “Kvalitātes kritēriji, atlasot piedāvājumus”, pirmajā daļā ir noteikts:

“Piedalīties līgumā [publiskā iepirkuma procedūrā] var liegt jebkurai pakalpojumu sniedzējām:

- a) kas ir bankrotējis vai atrodas likvidācijas stadijā, kuram tiesa iecēlusi administratoru, kas noslēdzis mierizlīgumu ar kreditoriem, pārtraucis uzņēmējdarbību vai ir kādā līdzīgā stāvoklī, ko saskaņā ar valsts normatīviem aktiem rada līdzīgas procedūras;
- b) uz ko attiecas tiesvedība, lai atzītu par bankrotējušu, tiesas lēmums par piespiedu likvidāciju vai administratora iecelšanu, vai mierizlīgums ar kreditoriem, vai arī saskaņā ar valsts normatīviem aktiem uzsāktas kādas līdzīgas procedūras;

- c) kas ar tiesas spriedumu, kuram ir *res judicata* spēks, atzīts par vainīgu pārkāpumā saistībā ar viņa profesionālo darbību;

- d) kas ir vainīgs smagā pārkāpumā saistībā ar profesionālo darbību, kurš pierādīts ar jebkādiem līdzekļiem, ko līgumslēdzējas iestādes var pieņemt;

- e) kas nav izpildījis saistības, kuras attiecas uz sociālās apdrošināšanas iemaksām saskaņā ar tiesību aktiem tajā valstī, kurā viņš reģistrēts, vai arī līgumslēdzējas iestādes valstī;

- f) kas saskaņā ar līgumslēdzējas iestādes valsts tiesību normām nav izpildījis pienākumus, kas saistīti ar nodokļu samaksu;

- g) kas ir vainīgs nopietnā tādas informācijas sagrozišanā vai nesniegšanā, kas prasīta saskaņā ar šo nodaļu.”

⁴ Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras [būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas

tiesību piešķiršanas procedūras] (OV L 199, 54. lpp.), 3. panta 4. punkta otrajā un trešajā daļā ir definēti jēdzieni: “saistīts uzņēmums” un “dominējoša ietekme” starp uzņēmumiem. Attiecībā uz būvdarbu koncesijas valsts līgumiem tajos ir paredzēts:

“Uzņēmumus, kas apvienojušies grupā, lai iegūtu koncesijas līgumu, vai ar tiem saistītus uzņēmumus neuzskata par trešajām personām.

“Saistīts uzņēmums” ir jebkurš uzņēmums, attiecībā uz kuru koncesionāram ir iespējas tieši vai netieši īstenot dominējošu ietekmi, kas var īstenot dominējošu ietekmi pār koncesionāru vai kurš kopā ar koncesionāru ir pakļauti cita uzņēmuma dominējošai ietekmei, pamatojoties uz īpašuma tiesībām, finansiālu līdzdalību vai noteikumiem, kas to regulē. Uzskata, ka uzņēmumam ir dominējoša ietekme, ja tas citā uzņēmumā tieši vai netieši:

— ir īpašnieks lielākajai daļai šā uzņēmuma parakstītā kapitāla,

vai

— kontrolē balsu vairākumu, kas saistīts ar uzņēmumu emitētajām kapitāla daļām,

vai

— var iecelt vairāk nekā pusi minētā uzņēmuma vadības, pārvaldes vai uzraudzības struktūras locekļu.”

Valsts tiesiskais regulējums

5 Direktīva 92/50 Itālijas tiesībās tika transponēta ar 1995. gada 17. marta Likumdošanas dekrētu Nr. 157 (1995. gada 6. maija *GURI* Nr. 104 parastais pielikums). Šis Likumdošanas dekrēts neparedz aizliegumu piedalīties vienā un tajā pašā pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā uzņēmumiem, kuru starpā ir kontroles attiecības vai kuri ir savā starpā saistīti.

6 1994. gada 11. februāra Likuma Nr. 109 “Pamatlikums par valsts būvdarbiem” (1994. gada 19. februāra *GURI* Nr. 41, turpmāk tekstā — “Likums Nr. 109/1994”) 10. panta 1.a punktā ir paredzēts:

“Vienā un tajā pašā konkursā nevar piedalīties uzņēmumi, kas savā starpā atrodas kādā no Civilkodeksa 2359. pantā paredzētajām kontroles situācijām.”

7 Civilkodeksa 2359. pantā ar nosaukumu “Kontrolētās sabiedrības un saistītās sabiedrības” ir paredzēts:

“Par kontrolētām sabiedrībām uzskata:

- 1) sabiedrības, kurās kādai citai sabiedrībai pieder balsu vairākums, kuru var izmantot vispārējā akcionāru kopsapulcē;
- 2) sabiedrības, kurās kādai citai sabiedrībai pieder tāds balsu skaits, kas ir pietiekams, lai izmantotu dominējošo ietekmi vispārējā akcionāru kopsapulcē;
- 3) sabiedrības, kuras ir pakļautas kādas citas sabiedrības dominējošajai ietekmei saskaņā ar īpašām līgumtiesiskām saitēm ar to.

1. punkta 1) un 2) apakšpunkta piemērošanas nolūkā ir jāņem vērā arī balsis, uz kurām ir tiesības kontrolētajām sabiedrībām, trastu kompānijām un starpniekiem; nav ņemamas vērā balsis, uz kurām ir tiesības trešām personām.

Par saistītām sabiedrībām uzskata sabiedrības, kurās kādai citai sabiedrībai ir ievērojama ietekme. Par ietekmi runā, kad vispārējā akcionāru kopsapulcē šai sabiedrībai pieder vismaz piektā daļa no balsīm vai, ja sabiedrības akcijas kotējas regulētajos tirgos, desmitā daļa no balsīm.”

8 Būvdarbu, pakalpojumu un piegāžu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras pašreiz pilnībā regulē 2006. gada 12. aprīļa Likumdošanas

dekrēts Nr. 163 (2006. gada 2. maija *GIURI* Nr. 100 parastais pielikums; turpmāk tekstā — “Likumdošanas dekrēts Nr. 163/2006”). Atbilstoši šī Likumdošanas dekrēta 34. panta pēdējam punktam:

“Vienā un tajā pašā konkursā nevar piedalīties pretendenti, kas savā starpā atrodas kādā no Civilkodeksa 2359. pantā paredzētajām kontroles situācijām. Līgumslēdzējas iestādes arī izslēdz no konkursa pretendētus, par kuriem tās, pamatojoties uz neapstrīdamiem pierādījumiem, ir pārliecinātas, ka attiecīgos piedāvājumus ir iesniedzis viens lēmējsubjekts.”

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

- 9 Ar 2003. gada 30. septembra uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu *Camera di Commercio, Industria, Artigianato e Agricoltura di Milano* izsludināja atklātu konkursu, lai, pamatojoties uz zemākās cenas kritēriju, piešķirtu tiesības trīs gadu periodā laika posmā no 2004. līdz 2006. gadam sniegt pasta pakalpojumus tās un tās uzņēmuma *Ced Camera* vajadzībām, proti, savākt un nosūtīt pastu, kā arī dažādus dokumentus. Šī līguma summa bija EUR 530 000 bez pievienotās vērtības nodokļa.
- 10 Pēc pretendentu iesniegto dokumentu izvērtēšanas tika atļauts iesniegt piedāvājumus *SDA Express Courier Spa* (turpmāk tekstā — “*SDA*”), *Poste Italiane Spa* (turpmāk tekstā — “*Poste Italiane*”) un *Assitur*.
- 11 2003. gada 12. novembrī *Assitur* lūdza neiekļaut konkursa procedūrā *SDA* un *Poste Italiane* sakarā ar šo divu sabiedrību starpā pastāvošajām saiknēm.

- 12 No pārbaudes, kuru šajā sakarā lūdza veikt konkursa komiteja, rezultātiem izrietēja, ka viss *SDA* pamatkapitāls piederēja *Attività Mobiliari Spa*, kura pati savukārt pilnībā piederēja *Poste Italiane*. Tomēr, tā kā 1995. gada 17. marta Likumdošanas dekrētā Nr. 157, kas regulē pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumus, nav paredzēts aizliegums piedalīties vienā un tajā pašā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā uzņēmumiem, no kuriem viens kontrolē otru, un veiktā pārbaude nesniedza nopietnus un atbilstošus pierādījumus, kas ļautu domāt, ka šajā gadījumā attiecībā uz piedāvājumiem tika pārkāpts konkurences un konfidencialitātes principi, līgumslēdzēja iestāde ar 2003. gada 2. decembra lēmumu Nr. 712 publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesības piešķīra *SDA*, kas bija iesniegusi piedāvājumu par viszemāko cenu.
- 13 *Assitur* lūdza *Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia* [Lombardijas Reģionālajai administratīvajai tiesai] atcelt šo lēmumu. Tā apgalvoja, ka saskaņā ar Likuma Nr. 109/1994 10. panta 1.a punktu — kas, pēc tās domām, ir piemērojams arī attiecībā uz pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumiem gadījumā, ja nav cita skaidra tiesiskā regulējuma, — līgumslēdzējai iestādei nebija jāiekļauj šādas līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā sabiedrības, uz kurām ir attiecināma viena no Itālijas Civilt kodeksa 2359. pantā minētajām kontroles situācijām.
- 14 Iesniedzējtiesa atzīmē, ka no Likuma Nr. 109/1994 10. panta 1.a punkta, kas regulē konkrēti būvdarbu līgumus, izriet neapstrīdama prezumpcija, atbilstoši kurai kontrolētās sabiedrības piedāvājums bija zināms sabiedrībai, kas īsteno kontroli pār to. Tādējādi likumdevējs attiecīgos saimnieciskās darbības subjektus — tā kā tos saistīja cieša interešu kopība — nav uzskatījis par tādiem, kas var izteikt piedāvājumus, kurus raksturo vajadzīgā neatkarība, nopietnība un uzticamība. Līdz ar to šis noteikums aizliedz uzņēmumiem, kurus saista šādas attiecības, piedalīties vienā un tajā pašā konkursā kā konkurentiem, un gadījumā, kad šāda dalība ir konstatēta, šos uzņēmumus obligāti neiekļauj konkursa procedūrā. Iesniedzējtiesa arī atzīmē, ka jēdziens “kontrolētais uzņēmums” Itālijas tiesībās ir līdzīgs jēdzienam “saistītais uzņēmums”, kurš ir definēts Direktīvas 93/37 3. panta 4. punktā.
- 15 Tāpat iesniedzējtiesa atzīmē, ka tāds noteikums, kāds ir ietverts Likuma Nr. 109/1994 10. panta 1.a punktā, Itālijas judikatūrā tiek atzīts par absolūtu normu, kurai ir vispārēja

piemērojamība. Šis noteikums faktiski atspoguļo tādu vispārīgo principu, kura piemērojamība pārsniedz būvdarbu jomu un kurš attiecas uz līgumu piešķiršanas procedūrām arī pakalpojumu un piegādes jomā, lai gan pēdējās divās minētajās jomās šāds īpašs noteikums neeksistē. Likumdevējs ir apstiprinājis šādu judikatūrā pausto pieeju, pieņemot Likumdošanas dekrēta Nr. 163/2006 34. panta pēdējo punktu, kurš šobrīd regulē visus publiskos iepirkumus, tomēr šī tiesību norma nav piemērojama šajā lietā *ratione temporis*.

16 Tomēr minētā tiesa jautā, vai šāda pieeja ir saderīga ar Kopienu tiesību sistēmu un it īpaši Direktīvas 92/50 29. pantu, kā to interpretējusi Tiesa savā 2006. gada 9. februāra spriedumā apvienotajās lietās C-226/04 un C-228/04 *La Cascina* u.c. (Krājums, I-1347. lpp., 21.–23. punkts). Šī tiesību norma, kas izriet no principa “favor participationis” — proti, ka konkursā būtu jāpiedalās tik lielam skaitam uzņēmumu, cik vien iespējams, — atbilstoši minētajam spriedumam ietver izsmeltošu iemeslu neiekļaušanai dalībā pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā uzskaitījumu. Šie iemesli neietver gadījumus, kad sabiedrību starpā ir kontroles vai būtiskas ietekmes attiecības.

17 Tomēr iesniedzējtiesa uzskata, ka Likuma Nr. 109/1994 10. panta 1.a punktā ir ietverts brīvas konkurences princips, ciktāl tā mērķis ir sodīt uzņēmumu slēptu rīcību konkursa procedūrā. Līdz ar to tas tika pieņemts ciešā saderībā ar EK līgumu, it īpaši tā 81. pantu un nākamajiem pantiem, un tas faktiski nevar būt nesaderīgs ar Direktīvas 92/50 29. pantu.

18 Ņemot vērā šos apsvērumus, *Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

“Vai Direktīvas 92/50 [...] 29. pants, kurā ir paredzēti septiņi pamati aizliegumam piedalīties pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, ietver izsmeltošu aizlieguma piedalīties pamatu uzskaitījumu un tāpēc nepieļauj Likuma [Nr. 109/1994] 10. panta 1.a punktā (šobrīd aizstāts ar Likumdošanas

dekrēta [Nr. 163/2006] 34. panta pēdējo punktu) noteikt aizliegumu konkursā vienlaicīgi piedalīties uzņēmumiem, kuru starpā ir kontroles attiecības?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 19 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāatzīmē, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru Direktīvas 92/50 29. panta pirmajā daļā paredzētie septiņi gadījumi, kad uzņēmēju var neieklāut dalībā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, ir saistīti ar kandidāta profesionālo godīgumu, maksātspēju vai uzticamību, proti, to profesionālajām īpašībām (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *La Cascina* u.c., 21. punkts).
- 20 Tiesa attiecībā uz Direktīvas 93/37 24. panta pirmo daļu, kurā ir minēti tie paši neieklāšanas pamati, kas Direktīvas 92/50 29. panta pirmajā daļā, uzsvēra, ka Kopienų likumdevēja griba bija šajā tiesību normā paredzēt tikai tos neieklāšanas pamatus, kas attiecas uz kandidātu profesionālajām īpašībām. Tiktāl, ciktāl tajā ir pārņemti šādi neieklāšanas pamati, Tiesa šo uzskaitījumu uzskatīja par izsmeļošu (šajā sakarā skat. 2008. gada 16. decembra spriedumu lietā *C-213/07 Michaniki*, Krājums, I-9999. lpp., 42. un 43. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 21 Tiesa piebilda, ka šis izsmeļošais uzskaitījums tomēr nenoliedz iespēju dalībvalstīm papildus šiem neieklāšanas pamatiem paturēt spēkā vai pieņemt materiālo tiesību normas, kuru mērķis ir it īpaši nodrošināt, ka publisko iepirkumu jomā tiek ievērots vienlīdzīgas attieksmes princips attiecībā pret visiem pretendentiem un pārskatāmības princips, kas ir Kopienų direktīvu par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrām pamatā, ievērojot, tomēr, nosacījumu, ka tiek ievērots samērīguma princips (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Michaniki*, 44.–48. punkts un tajos minētā judikatūra).

- 22 Ir skaidrs, ka tāda valsts likumdošanas pasākuma, kāds ir pamata lietā, mērķis ir nepieļaut nekādu iespējamu slēptu rīcību kandidātu, kas piedalās vienā un tajā pašā publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, vidū un nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem, kā arī procedūras pārskatāmību.
- 23 Līdz ar to ir jāuzskata, ka Direktīvas 92/50 29. panta pirmā daļa neaizliedz dalībvalstij papildus šajā tiesību normā ietvertajiem aizlieguma piedalīties pamatiem paredzēt citus aizlieguma piedalīties pamatus ar mērķi nodrošināt vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības principa ievērošanu, ja vien šādi pasākumi nepārsniedz to, kas vajadzīgs, lai sasniegtu šo mērķi.
- 24 No minētā izriet, ka valsts tiesiskā regulējuma pamata lietā saderība ar Kopienu tiesībām ir jāizvērtē, ņemot vērā arī samērīguma principu.
- 25 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Kopienu noteikumi par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu tika pieņemti iekšējā tirgus īstenošanas ietvaros, kurā tiek nodrošināta brīva aprīte un novērsti konkurences ierobežojumi (šajā sakarā skat. 2008. gada 21. februāra spriedumu lietā C-412/04 Komisija/Itālija, Krājums, I-619. lpp., 2. punkts).
- 26 Šajā vienota iekšējā tirgus un efektīvas konkurences kontekstā Kopienas interesēs ir nodrošināt iespēju piedalīties konkursā pēc iespējas lielākam pretendentu skaitam.
- 27 No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka tiesību norma pamata lietā, kas tika formulēta skaidrā un imperatīvā formā, ietver absolūtu pienākumu līgumslēdzējām iestādēm neiekļaut publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību

piešķiršanas procedūrā uzņēmumus, kuri iesniedz atsevišķus un konkurējošus piedāvājumus, ja šos uzņēmumus saista kontroles attiecības, kādas ir paredzētas valsts tiesiskajā regulējumā pamata lietā.

- 28 Tomēr Kopienų tiesību efektīva piemērošana netiktu nodrošināta, ja savā starpā saistītiem uzņēmumiem sistemātiski tiktu aizliegts piedalīties publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā. Šāds risinājums patiešām ievērojami samazinātu konkurenci Kopienų līmenī.
- 29 Jākonstatē, ka valsts tiesiskais regulējums pamata lietā — ciktāl tas paredz aizliegumu piedalīties vienā un tajā pašā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā arī tajos gadījumos, kad starp attiecīgajiem uzņēmumiem pastāvošās kontroles attiecības neietekmē šo uzņēmumu rīcību šādās procedūrās, — pārsniedz to, kas ir vajadzīgs, lai sasniegtu mērķi nodrošināt vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības principu piemērošanu.
- 30 Šāda tiesiskā regulējuma, kas ir balstīts uz neapstrīdamu prezumpciju, atbilstoši kurai saistītu uzņēmumu attiecīgie piedāvājumi viena un tā pašā līguma gadījumā noteikti viens otru ir ietekmējuši, gadījumā tiek pārkāpts samērīguma princips, jo tas nedod šiem uzņēmumiem iespēju pierādīt, ka viņu gadījumā nepastāv paties risks, ka varētu izveidoties prakse, kas var apdraudēt pārskatāmību un traucēt konkurenci pretendentu vidū (šajā sakarā skat. 2005. gada 3. marta spriedumu apvienotajās lietās C-21/03 un C-34/03 *Fabricom*, Krājums, I-1559. lpp., 33. un 35. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Michaniki*, 62. punkts).
- 31 Šajā sakarā ir jāuzsver, ka uzņēmumu grupēšanās var notikt dažādās formās un tai var būt dažādi mērķi, un nevar pilnībā noliegt, ka kontrolētajiem uzņēmumiem ir noteikta

autonomija to komercdarbības politikas un saimnieciskās darbības īstenošanā, it īpaši piedaloties atklātos konkursos. Turklāt, kā to atzīmēja arī Komisija savos rakstveida apsvērumos, attiecības starp vienas un tās pašas grupas uzņēmumiem var regulēt īpaši noteikumi, piemēram, līgums, kas var nodrošināt gan neatkarību, gan konfidencialitāti, sagatavojot piedāvājumus, kurus attiecīgie uzņēmumi iesniegtu vienlaicīgi viena un tā paša konkursa ietvaros.

32 Šajā kontekstā, lai atbildētu uz jautājumu, vai attiecīgās kontroles attiecības ir ietekmējušas piedāvājumu, kurus iesnieguši attiecīgie uzņēmumi vienas un tās pašas atklātā konkursa procedūras ietvaros, saturu, līgumslēdzējām iestādēm ir jāpārbauda un jāizvērtē fakti. Ar šādas ietekmes — lai kādā formā tā arī nebūtu — konstatēšanu pietiek, lai minētos uzņēmumus neiekļautu attiecīgajā procedūrā. Turpretim ar kontroles attiecību — sakarā ar īpašumtiesībām vai balsu skaitu parastās kopsapulcēs — starp attiecīgajiem uzņēmumiem konstatēšanu vien nepietiek, lai līgumslēdzēja iestāde varētu automātiski neiekļaut šos uzņēmumus publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, nepārbaudot, vai šādām attiecībām bija konkrēta ietekme uz šo uzņēmumu attiecīgo rīcību šajā procedūrā.

33 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild:

— Direktīvas 92/50 29. panta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neliedz dalībvalstij papildus šajā tiesību normā ietvertajiem neiekļaušanas pamatiem paredzēt citus neiekļaušanas pamatus ar mērķi nodrošināt vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības principa ievērošanu, ja vien šādi pasākumi nepārsniedz to, kas vajadzīgs, lai sasniegtu šo mērķi, un

- Kopienų tiesības nepieļauj tādu valsts tiesību normu, kas — kaut arī tās likumīgais mērķis ir vienlīdzīga attieksme pret pretendentiem un publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru pārskatāmība — paredz absolūtu aizliegumu uzņēmumiem, kuru starpā ir kontroles attiecības vai kuri ir savā starpā saistīti, vienlaicīgi piedalīties kā konkurentiem vienā un tajā pašā konkursā, nedodot tiem iespēju pierādīt, ka minētās attiecības nav ietekmējušas to attiecīgo rīcību šajā konkursā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- ³⁴ Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtnā palāta) nospriež:

Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvas 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu [pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību] piešķiršanai 29. panta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neliedz dalībvalstij papildus šajā tiesību normā ietvertajiem aizlieguma piedalīties pamatiem paredzēt citus aizlieguma piedalīties pamatus ar mērķi nodrošināt vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības principa ievērošanu, ja vien šādi pasākumi nepārsniedz to, kas vajadzīgs, lai sasniegtu šo mērķi;

Kopienu tiesības nepieļauj tādu valsts tiesību normu, kas, neraugoties uz tās likumīgo mērķi — nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem un publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru pārskatāmību —, paredz absolūtu aizliegumu uzņēmumiem, kuru starpā ir kontroles attiecības vai kuri ir savā starpā saistīti, vienlaicīgi piedalīties kā konkurentiem vienā un tajā pašā konkursā, nedodot tiem iespēju pierādīt, ka minētās attiecības nav ietekmējušas to attiecīgo rīcību šajā konkursā.

[Paraksti]